

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Műszaki Pedagógia Tanszék

SNI-s tanulók tanításának pedagógiai és módszertani kihívásai és lehetőségei napjainkban

Készítette: Rác Péter Róbert
Mérnökstanár szakos hallgató

Konzulens: Dr. habil Molnár György
egyetemi docens

**Tudományos Diákköri Konferencia
Budapest, 2021**

1. TARTALOMJEGYZÉK

1.	TARTALOMJEGYZÉK.....	2
2.	ÁBRAJEGYZÉK.....	4
	BEVEZETÉS.....	1
3.	AZ SNI TANULÓK HELYZETE, SAJÁTOSSÁGAINAK ISMERTETÉSE	3
4.	A 2019-BEN INDULT SARS-COV-2 (COVID19) VILÁGJÁRVÁNY RÖVID KRONOLÓGIAI ÁTTEKINTÉSE A JÁRVÁNY MAGYARORSZÁG TEKINTETÉBEN AZ OKTATÁSRA VONATKOZÓ ESEMÉNYEKET KIEMELVE.....	6
4.1.	ELSŐ HULLÁM (WIKIPÉDIA, 2021).....	6
4.2.	MÁSODIK HULLÁM (WIKIPÉDIA, 2021)	6
5.	A VIZSGÁLATBAN RÉSZTVEVŐ INTÉZMÉNY RÖVID BEMUTATÁSA	8
6.	A KUTATÁSOM KÖRÜLMÉNYEI.....	11
7.	A KÉRDŐÍV EREDMÉNYEINEK RÉSZLETES ISMERTETÉSE.....	13
7.1	DEMOGRÁFIAI ADATOK	13
7.1.1.	Kérdés: Nemi eloszlás.....	13
7.1.2.	Életkori eloszlás	14
7.1.3.	Szakképzettség szerinti eloszlás.....	15
7.1.4.	Mióta oktat?	16
7.1.5.	Lakóhely szerinti eloszlás.....	16
7.2.	KUTATÁSI TÉMÁHOZ TARTOZÓ IGÉNYFELMÉRŐ RÉSZ.....	17
7.2.1.	Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot magáncélra?	17
7.2.2.	Rendelkezik -e okostelefonnal?	18
7.2.3.	Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot oktatási célra?.....	19
7.2.4.	Használ e okostáblát oktatási tevékenysége során?	20
7.2.5.	A pandémiát megelőzően használt -e valamilyen szoftveres segédeszközt az oktatás során? 21	
7.2.6.	Az alábbiak közül jelöljön meg olyan eszközöket, melyeket használt (többet is megjelölhet)! 22	
7.2.7.	Használt e a pandémiát megelőzően digitális platformot a tanulókkal történő kommunikációhoz?	23
7.2.8.	Milyen mértékű stresszhelyzetet okozott Önnek a pandémia miatti online oktatás bevezetése? 24	
7.2.9.	Milyen mértékű félelmet okozott Önnek a jelenléti oktatás okozta lehetséges megfertőződés veszélye? 25	
7.2.10.	Mennyire könnyen tudott áttérni az online oktatásra?	26
7.2.11.	Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a rendszergazdájától?	27
7.2.12.	Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a kollégáitól, vezetőitől?	27

7.2.13.	<i>A pandémia alatt mennyire sikerült "megbarátkozni" az online oktatás módszereivel?</i>	28
7.2.14.	<i>A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire folytatja a szoftveres segédeszközök használatát a jelenléti oktatásban?</i>	29
7.2.15.	<i>A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire maradt meg osztálytermi kapcsolata során a tanulókkal történő digitális kapcsolattartás (email, messenger, stb.).....</i>	30
7.2.16.	<i>Mennyire érzi magát felkészültnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetésére?</i>	31
7.2.17.	<i>Érzi -e szükségét szakmai informatika felkészítésnek / továbbképzésnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetése előtt?.....</i>	31
7.2.18.	<i>Írja le röviden (3-4 mondatban) véleményét hozzáállását a jelenléti, hibrid és online módszerekkel kapcsolatban! (Nem kötelező).....</i>	32
8.	ÖSSZEFOGLALÁS, KITEKINTÉS	36
9.	KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	39
10.	IRODALOMJEGYZÉK	40
11.	MELLÉKLET – KÉRDŐÍV	42

2. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A Dr. Nagy László EGYMI főépülete.....	8
2. ábra: Kördiagramm – A kitöltők nemi eloszlása.....	13
3. ábra: Kördiagramm – A kitöltők életkori eloszlása.....	14
4. ábra: Kördiagramm – A kitöltők szakképzettség szerinti eloszlása	15
5. ábra: Oszlopdigramm – A kitöltők oktatásban eltöltött évek szerinti eloszlása	16
6. ábra: Kördiagramm – A kitöltők lakhely szerinti eloszlása.....	17
7. ábra: Oszlopdigramm – A kitöltők magáncélú laptop, illetve személyi számítógép használata szerinti eloszlása	17
8. ábra: Kördiagramm – A kitöltők okostelefonnal történő rendelkezése szerinti eloszlás.....	18
9. ábra: Oszlopdigramm – A kitöltők oktatásicélú laptop, illetve személyi számítógép használata szerinti eloszlása	19
10. ábra: Kördiagramm – A kitöltők okostábla használata szerinti eloszlása	20
11. ábra: Kördiagramm – A kitöltők okostábla használata szerinti eloszlása	21
13. ábra: Kördiagramm – A kitöltők tanulókkal történő kommunikációhoz digitális platform használata szerinti eloszlása	24
14. ábra: Oszlopdigramm – A kitöltők pandémiás stressz szerinti eloszlása.....	25
15. ábra: Oszlopdigramm – A kitöltők pandémiás stressz kontakt oktatási helyzetben szerinti eloszlása ..	26
16. ábra: Oszlopdigramm – A kitöltők nehézségi megítélés az online oktatásra történő áttérésre - eloszlása	26
17. ábra: Kördiagramm – A rendszergazdai segítség megjelenése	27
18. ábra: Kördiagramm – Segítség kollégák, vezetők részéről	28
19. ábra: Oszlopdigramm – online oktatási módszerek pozitív megítélésnek eloszlása a válaszadók részéről	29
20. ábra: Oszlopdigramm – Szoftveres eszközök használatának megszilárdulás kontakt oktatási környezetben.....	29
21. ábra: Oszlopdigramm – Digitális kapcsolattartás a tanulókkal kontakt oktatási környezetben pandémia után.....	30
22. ábra: Oszlopdigramm – A válaszadók megítélése saját maguk felkészültségére egy következő pandémiás hullám esetére	31
23. ábra: Kördiagramm – A válaszadók igénymegoszlása informatikai felkészítés szükségességére egy következő pandémiás hullám esetére	32

BEVEZETÉS

Az elmúlt évtizedek során sem volt kihívásmentes az SNI tanulók középfokú oktatásának kérdésköre, azonban az utóbbi években – sőt az utóbbi néhány hónapban a kihívások száma megsokszorozódott.

A speciális szakiskolákra a szakképző intézményeken belül különösen nagy nyomás nehezedik, több okból is: Egyfelől hazánkban megnövekedett az igény mind a képzett, mind a képzetlen munkaerőre (Portfólió, 2020), másfelől az a társadalmi igény is megjelent, hogy az SNI gyermekek munkaerőpiaci integrációja minél gördülékenyebben, minél hasznosabban – az igényeket kielégítve történjen meg. Kiemelten fontos, hogy az ilyen jellegű speciális középfokú képzési intézmények folyamatosan monitorozzák az aktuális munkaerőpiaci igényeket, és figyelembe véve az SNI tanulók képzéséből adódó sajátosságokat olyan választ adjanak, amely viszonylag rövid időn belül a fenti igényeket egyöntetűen kielégíti.

Arról, hogy a szakképzés tanuló SNI-s diákok oktatása összehasonlítva a hagyományos szakképzéssel szemben milyen további erőforrásigénnyel, technológiai feltétellel és módszertani felkészültséggel jár, nem szükséges további hosszabb kifejtésbe bonyolódni.

A fenti kihívásokat csak tetézte a 2019-ben kitört Covid-19, a Pandémia időszaka, amely az élet minden szektorát felkészületlenül és váratlanul érte. E jelenséget a hirtelen, bizonytalan és dinamikus megjelenése miatt VUCA kifejezéssel illette a szakma. (Molnár-Orosz, 2019). A járványügyi intézkedések normál integrált oktatási rendszerben okozott nehézségeit a speciális oktatási intézmények meg inkább megszenvedték. A korábban még digitális eszközöket elvétve alkalmazó intézmények – a speciális szakképzési iskolák ide tartoznak – szinte nem, vagy csak elvétve használtak digitális módszertani megoldásokat a szakképzésben (Molnár, 2021a). Ez adódik egyrészt az igény hiányából; a képzés jellegének sajátosságaiból, továbbá az SNI gyermeket nevelő családok szociális helyzetéből is.

A Pandémia kezdeti szakaszában az online, digitális munkarendű oktatásra történő átállási kötelezettség (Lovász, 2021) felkészületlenül érte az oktató pedagógusokat. Azonnali döntéseket kellett hozni, ad-hoc módon kellett egyik napról a másikra megtalálni az online oktatáshoz tartozó megfelelő módszert, úgy, hogy közben az oktatókat, tanárokat lelkileg és szellemileg is ugyanúgy megviselte a helyzet, mint a társadalom nagy részét (Lengyel et.al,

2014). Nehezítette a feladatot a tény, hogy általános és középiskolai szinten a járványt megelőzően sem volt egy kialakult „best-practice” az online illetve hibrid oktatás vonatkozásában (eltekintve néhány speciális kivételtől) (Szabó, 2015). Egyfajta „real-time” laboratóriumként működött a járvány első hullámának digitális oktatási rendszere, ahol a fókuszban a megfelelő és működőképes technikai és technológiai megoldások megtalálása és alkalmazása állt (Molnár, 2021b). A szakképzés önmagában is komplex, soktényezős struktúrát mutat napjainkban (Lükő-Molnár, 2021)

A tudományos dolgozat aktualitását a fent említett tényezők adják. A dolgozatban röviden szeretnék rávilágítani az SNI-s gyermekek speciális oktatásának módszertani megoldására, egy általam rendszeresen látogatott vidéki EGYMI (Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény) vizsgálatán keresztül. Rövid áttekintést kívánok nyújtani az SNI szakképzés sajátosságairól, módszertani igényéről, illetve az online platformok használatának lehetőségeiről, fajtáiról.

A dolgozat második részében a téma empirikus feltárásának érdekében készített kérdőív eredményei kerülnek elemzésre és kiértékelésre.

A kiértékelés eredményeinek függvényében javaslatot teszek az SNI-s szakképzés online és hibrid módszereinek további használatához, egyfajta támpontot nyújtva egy esetleges következő Covid-19 vagy egyéb világjárvány okozta vészhelyzetekben történő hatékony, gyors és eredményes átálláshoz.

Ezek eredményeképpen nemcsak előre tervezetten és szervezeten tud a pedagógusi, szakoktatói társadalom az adott problémakörrel hatékonyan szembenézni, de a tanulók számára sem jelent elvesztegetett hónapokat – bizonyos esetekben – éveket egy járvány okozta négyfal közötti digitális oktatási környezet hosszabb – rövidebb ideig történő megélése. A tanulási környezet egy jelentősen változó oktatás-rendszertani tényező (Komenczi, 2021).

3. AZ SNI TANULÓK HELYZETE, SAJÁTOSSÁGAINAK ISMERTETÉSE

Az SNI pontos definícióját és a vonatkozó köznevelési szabályozást a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről tartalmazza részletesen. Ennek a dolgozatnak nem célja a törvény szóról-szóra történő ismertetése és magyarázata, ugyanakkor elengedhetetlen a dolgozat megértéséhez az alapfogalmak és néhány jellemző rövid összefoglalása:

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek definíciója a jelenleg hatályos köznevelési törvény szerint a következő:

„Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.” (2011. évi CXCV. törvény)

Magyarországon az SNI-s gyermekek diagnosztikáját a járási, illetve bizonyos esetekben a megyei szakértői bizottságok látják el. A diagnózis szerepe kiemelkedő a gyermek korai fejlesztésének azonnali megkezdése szempontjából. Amennyiben a gyermekkel foglalkozó különböző minőségben eljáró szakemberek (például: pedagógus, óvodapedagógus bizonyos korlátokkal védőnő, illetve jelzés alapján a gyermekorvos) a gyermek fejlődésbeli problémáját a megfelelő időben jelzik, a szülők beleegyezésével a tankerületi szakértői bizottsághoz irányítják a gyermeket, mely egyúttal az alapszintű diagnosztikai intézmény is egyúttal. A feltételezett BTM (Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási zavar) megállapítására, illetve kizárására is itt tud sor kerülni.

Fontos megjegyezni, hogy a BTM zavarral diagnosztizált tanuló a fentiek alapján jogosult fejlesztőfoglalkozásra.

Emellett szintén érdemes kiemelni, hogy amennyiben a szakértői bizottság úgy ítéli meg, hogy a gyermeknél fennáll az SNI (sajátos nevelési igény) lehetősége, a szakértői bizottságban működő szakértői csoportok további átfogó vizsgálatokat kell, hogy végezzenek. Ezen vizsgálatok eredményeképp megállapításra vagy kizárásra kerül a tanuló esetében fennálló

értelmi vagy tanulási akadályozottság. Amennyiben ezek megállapításra kerülnek, egyúttal a következő lépés a fejlesztési irányok meghatározása. A további fejlesztések helyszíne a gyermek szüleivel egyetértésben kell, hogy történjen,

A törvény releváns részletei az SNI szakiskolák esetében (2011. évi CXC. törvény)

„11/A. Szakiskola

13/A. § (1) A sajátos nevelési igényű tanulók középfokú iskolai nevelése-oktatása céljából a szakiskola a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együtt haladni nem tudó tanulók felkészítését végzi.

(2) A szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti oktatás és az Szkt. szerinti szakmai oktatás, illetve szakképesítésre felkészítő szakmai képzés folyik.

(3) A szakiskolában

a) az Szkt. szerinti szakmai oktatás a szakmajegyzékben meghatározott szakmák körében – a sajátos nevelési igény típusától függően – a képzési és kimeneti követelmények vagy a képzési és kimeneti követelmények alapján készített speciális kerettanterve szerint,

b) az Szkt. szerinti szakmai képzés a programkövetelmény alapján készített speciális kerettanterv szerint folyhat.

(3a) A tanuló a szakmai oktatásban, vagy szakképesítésre felkészítő szakmai képzésben

a) a szakiskolában vagy

b) az Szkt. szerinti szakképzési munkaszerződéssel az Szkt. szerinti duális képzőhelyen vehet részt.

(4) A szakiskolában az évfolyamok száma a szakmajegyzékben vagy a képzési és kimeneti követelmények, illetve a programkövetelmény alapján készített speciális kerettantervben meghatározott.

(5) Az Szkt. szerinti szakmai vizsgára, illetve képesítő vizsgára történő felkészítés a szakiskola feladata, amely a kötelező foglalkozások keretében történik.

(6) Mentessül a szakmai vizsga, képesítő vizsga, vagy annak a versenykiírásban meghatározott vizsgafeladatának, vizsgatevékenységének letétele alól az a vizsgázó, aki országos szakmai tanulmányi versenyen, WorldSkills vagy EuroSkills versenyen a szakmai és vizsgakövetelményben, a képzési és kimeneti követelményekben vagy programkövetelményekben meghatározott követelményt teljesítette, és a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte. Az e bekezdésben meghatározott

felmentés esetén a szakmai vizsga, képesítő vizsga vagy a vizsgatevékenység eredménye jelesnek minősül.”

4. A 2019-BEN INDULT SARS-CoV-2 (COVID19) VILÁGJÁRVÁNY RÖVID KRONOLÓGIAI ÁTTEKINTÉSE A JÁRVÁNY MAGYARORSZÁG TEKINTETÉBEN AZ OKTATÁSRA VONATKOZÓ ESEMÉNYEKET KIEMELVE

Ebben a fejezetben összegzem a COVID-19 járvány kiindulásának és elterjedésének főbb állomásait. 2019 december: A kínai Vuhan városában új típusú koronavírus okozta betegség jelent meg. A kínai Vuhan városában új típusú koronavírus okozta betegség jelent meg, és a járvány gyorsan áterjedt Kína más térségeire és a világ többi részére. Később az Egészségügyi Világszervezet hivatalosan SARS-CoV-2-nek nevezte el ezt az újfajta koronavírus, az általa okozott betegség pedig a COVID-19 nevet kapta (Európai Tanács, 2021).

4.1. ELSŐ HULLÁM (Wikipédia, 2021)

- 2020. március 4: első regisztrált eset Magyarországon
- 2020. január 31: Operatív Törzs létrehozása
- 2020. március 11: Vészhelyzet és különleges jogrend bevezetése
- 2020. március 16: Miután elrendelték, hogy március 16-tól kezdve bezárják az iskolákat és tantermen kívüli digitális munkarend lesz bevezetve, az Oktatási Hivatal március 14-én délután közreadta az első módszertani ajánlását. (OH, 2020)
- 2020. március 16: Éjféltől az összes nem magyar állampolgár előtt lezárják a határokat, és minden rendezvényt betiltanak.
- 2020. március 28: Kijárási korlátozások lépnek életbe az egész ország területén.
- 2020. május 4: Kijárási korlátozások megszüntetése vidéken (május 18. Budapesten is)

4.2. MÁSODIK HULLÁM (Wikipédia, 2021)

- 2020. szeptember 1: Határok ismételt lezárása
- 2020. november 11: esti és éjszakai kijárási tilalom lépett életbe, tilos mindennemű gyülekezés. Az iskolákban 9. évfolyamtól kezdve, illetve az egyetemeken és főiskolákon digitális, tantermen kívüli oktatást vezettek be.

- 2020. december 21: a Pfizer és a BioNTech vakcináját engedélyezték az EU-s hatóságok
- 2021. április 1: soron kívül kaphatnak oltást a regisztrált pedagógusok és egyéb köznevelési dolgozók
- 2021. április 19: újranyitottak a bölcsődék, az óvodák és az általános iskolák alsó tagozatai
- 2021. május 18: újranyitottak a középiskolák és az egyetemek is (rektori döntés)
- 2021. szeptember: iskolai oltási program

Jelenleg is formálódik a járványhelyzettel kapcsolatos kormányzati döntések sora, amelyet az aktuális kormányrendeletek és határozatok szabályoznak, a legutóbbi a Magyar Közlöny 2021. évi 197. számában jelent meg.

5. A VIZSGÁLATBAN RÉSZTVEVŐ INTÉZMÉNY RÖVID BEMUTATÁSA

A kutatásomhoz kapcsolódó empirikus vizsgálatomat Kőszegen a Dr. Nagy László EGYMI-ben végeztem el 2021. októberében. Az intézmény nagy múltra tekint vissza. Az iskola eredetileg az 1865-ben alapított Hunyadi Mátyás Magyar Királyi Alreál és Reáliskola részére épült. A többhektárnyi ősparkkal körbevett területen 1856-tól 1945-ig folyt katonai képzés, kezdetben csak német származású, majd az első világháború után magyar tanulók számára is. A második világháború után a katonai iskola megszűnt, az intézmény épületeit orosz katonák vették birtokba 1956-ig.

1. ábra: A Dr. Nagy László EGYMI főépülete (forrás: EGYMI honlapja)

1957-ben engedélyezték egy komplex gyógypedagógiai intézmény létrehozását 5-18 éves diákoknak. Az intézmény kialakítása és felépítése a későbbi névadó Dr. Nagy László alapító igazgató és nevelőtestülete nevét dicséri. Elkötelezett gyógypedagógusi tevékenységük eredményeképpen Magyarország egyik legnagyobb és sokoldalúbb gyógypedagógiai intézményét hozták létre. Kezdetben csak értelmi fogyatékos, állami gondozott gyerekek kerültek az intézménybe.

Az 1960-as évek végén kezdeményezték a Beszédjavító általános iskola kialakítását. 1965-ben a korábbi Foglalkoztató tagozat helyén megalapították a Speciális Szakiskolát, melyben ma is speciális nevelési igényű diákok szakmunkás-képzése folyik. 1997-98-ban egy rekonstrukciós

program keretében felújításra kerültek a százéves épületegyüttes, új kollégium, tanvarroda és építőipari műhelyek létesültek. Az intézmény területén 2000. szeptemberében adták át az új uszodát, 2002-ben pedig két új tenispályát (Kiss, 1993).

Az intézmény jelenleg a következő nevelési-oktatási intézményegységekből épül fel:

- eltérő tantervű általános iskola
- beszédjavító általános iskola
- speciális szakiskola.

Ezek tevékenységét segítik:

- kollégium
- könyvtár
- uszoda.

A speciális szakiskolában sajátos nevelési igényű gyerekek oktatása zajlik. A képzés célja a diákok hátrányainak enyhítése pedagógiai, gyógypedagógiai módszerekkel. Az iskola munkájában különös hangsúlyt kap az egyénre szabott, korrigáló, fejlesztő nevelés. Az oktatási feladatok mellett odafigyelnek a diákok társadalomba való beilleszkedésének támogatására és a munkaerőpiac igényeinek megfelelő szakképzésre.

Az iskolában 1+4 éves szakképesítési rendszerben festő, mázoló, tapétázó és kőműves szakmát, 1+2 éves rész-szakképesítési rendszerben szobafestő, asztalosipari szerelő, számítógépes adatrögzítő, parkgondozó és szakácssegéd szakokon tudnak a diákok szakmát szerezni. A készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás keretében 2+2 éves rendszerben tudnak továbbtanulni a diákok.

Az intézményben jelenleg a rendszergazdai feladatokat látom el, így rálátásom van intézmény informatikai infrastruktúrájáról, és jelentős szerepet játszom a digitális oktatás támogatása szempontjából.

Az intézményben elérhető az Eduroam (EFOP 3.2.4. projekt) Internetes hálózata, az osztálytermek jelentős részében található okostábla, ill. némelyikben már interaktív panel is. Eltekintve a táblák eltérő életkorától általánosan elmondható, hogy azok ma is kifogástalanul

használhatóak oktatási célokra. A tanárok nagy része rendelkezik a 2018-as EFOP-3.2.4-16-2016-00001 „Digitális kompetencia fejlesztése” projektből származó jó minőségű, megfelelő teljesítményű laptopokkal is.

6. A KUTATÁSOM KÖRÜLMÉNYEI

A kutatás megvalósításának fő alapját elsősorban az intézmény pedagógusainak módszertani, technológiai igénye indikálta. A Pandéma idején különösebb előzetes felkészítés nélkül kellett belevágni az online oktatásba, mely bizonyos esetekben és helyzetekben teljesíthetetlen feladatot okozott az intézményben. A kutatás segítségével szerettem volna felmérni a Pandémia előtti digitális felhasználói és oktatói kompetenciák meglévő szintjeit, majd összevetni az eredményeket a Pandémia utáni jelenléti oktatásban tapasztaltakkal. Ennek eredményeképpen javaslatot teszek a jelenléti oktatás digitális támogatásának módszertani megoldásaira, különösképpen felkészülve egy esetleges újonnan érkező Pandémiás helyzet miatti újbóli lezárásra. Mindezt azért, hogy egy bármely jövőbeli online oktatási kényszer az adott pedagógusi állományt már felkészülten érhesse.

Empirikus vizsgálatom alapját egy kvantitatív alapú online kérdőíves felmérés alapozta meg. A kérdőívet a teljes intézményi pedagógusállomány megkapta (közel 80 fő).

- A kérdőív első publikálásának időpontja: 2021. október 24.
- Az utolsó válasz beérkezésének időpontja: 2021. október 26.
- A kérdőív lezárásának időpontja: 2021. október 28.
- Értékelhető válaszok száma: N=33 volt

A kérdőív összesen 18 kérdésből állt, amely a Google Forms alkalmazás segítségével készült el. A kérdőív tartalmazott a kitöltő személyére vonatkozó adatokat (anonim módon), háttérváltozókra történő kérdéseket, eszközhasználati szokásokra vonatkozó kérdéseket mind magán, mind oktatási kontextusban, továbbá a kérdőív végén lehetőséget biztosítottam nem kötelező jelleggel néhány személyes benyomás szabad szöveges szóbeli ismertetésére.

A kérdőívre adott válaszokat az egyszerű leíró statisztika segítségével dolgoztam fel, illetve elemeztem a kapott eredményeket. Az eredmények szemléltetése egyrészt grafikus módon is megtörtént, másrészt az egyes válaszok eredményeit szöveges elemzéssel is kiegészítettem.

A mintavétel formája egyszerű véletlenszerűségeen alapult, a kérdőív kitöltésénél külön kihangsúlyoztam, hogy az nem kötelező jellegű, így elkerülve az esetleges torzításokat.

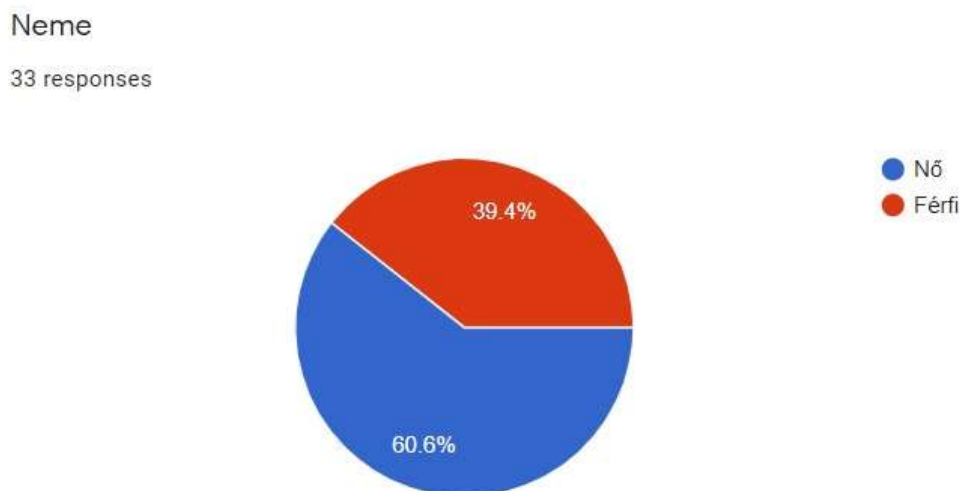
Számos kérdésekre adott válaszok eloszlása követi a normális statisztikai eloszlást, amely a kialakult eredményt még hitelesebbé tette.

7. A KÉRDŐÍV EREDMÉNYEINEK RÉSZLETES ISMERTETÉSE

Ebben a fejezetben a kérdőíves felmérésem legfontosabb eredményeit ismertetem grafikus ábrázolás segítségével, valamint szöveges elemzés útján.

7.1 Demográfiai adatok

7.1.1. Kérdés: Nemi eloszlás

2. ábra: Kördiagram – A kitöltők nemi eloszlása, (saját ábra)

A kérdőívet kitöltők nemi eloszlása az országos átlagnál kiegyensúlyozottabb eredményt hozott. A nők aránya a kitöltők között 60% feletti, mely jóval alacsonyabbnak mondható az országos átlagnál (Varga, 2019:69), ugyanakkor még mindig elmarad a kívánatos 50%-50%-os aránytól. Meg kell jegyezni, hogy az ellensúlyt az intézmény speciális szakiskolájának pedagógusi gárdája adja, ahol a szakoktatói kollégák körében a férfiak jelenléte jelentősen felülreprezentált.

7.1.2. Életkori eloszlás

3. ábra: Oszlopdiagram – A kitöltők életkori eloszlása, (saját ábra)

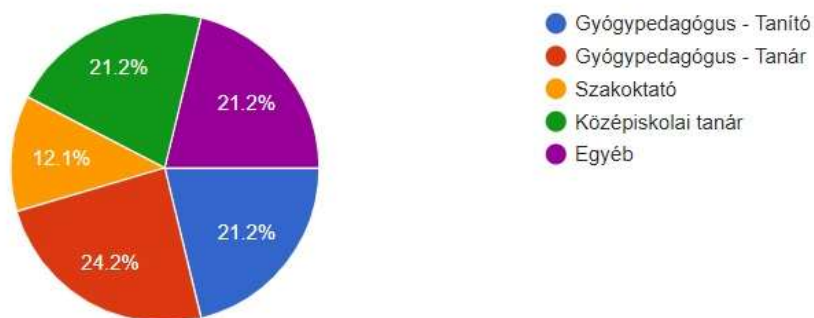
Az életkor szerinti eloszlás szintén eltérést mutat a 2018-ban mért országos átlaghoz képest (Varga, 2019:73). Feltűnő, hogy a legfiatalabb kitöltő is 36 éves. Habár az országos átlagban is az „x-29” éves korosztály (Varga, 2019:73) erősen alulreprezentált (10% alatti), de mégsem nulla. Az intézmény egészére elmondható, hogy az mindenki számára ismert tényezők miatt a tanári pálya nem a legvonzóbb országosan sem a pályakezdők számára, egy speciális iskolában ez még inkább elmondható (melynek okai külön kutatást igényelnek). Az eredmények többi része az országos átlaghoz közeli eredményt hozott (Varga, 2019:73). Szintén megjegyzendő, hogy 60 év felett 2 pedagógus töltötte ki a kérdőívet, és ismereteim szerint a nyugdíjas pedagógusok aránya az intézményben nulla közeli.

A kitöltők átlagéletkora: 49 év. Ha feltételezzük, hogy egy kezdő tanár 21 – 23 éves korában lép a pályára, továbbá figyelembe vesszük, hogy a nők (a létszámban már bemutatott felölreprezentáltság miatt) 40 munkaviszony után nyugdíjba vonulhatnak (61 – 63 – 65 éves korban) a 49 éves átlagos életkor kiegyensúlyozottnak mondható.

7.1.3. Szakképzettség szerinti eloszlás

Szakképesítés

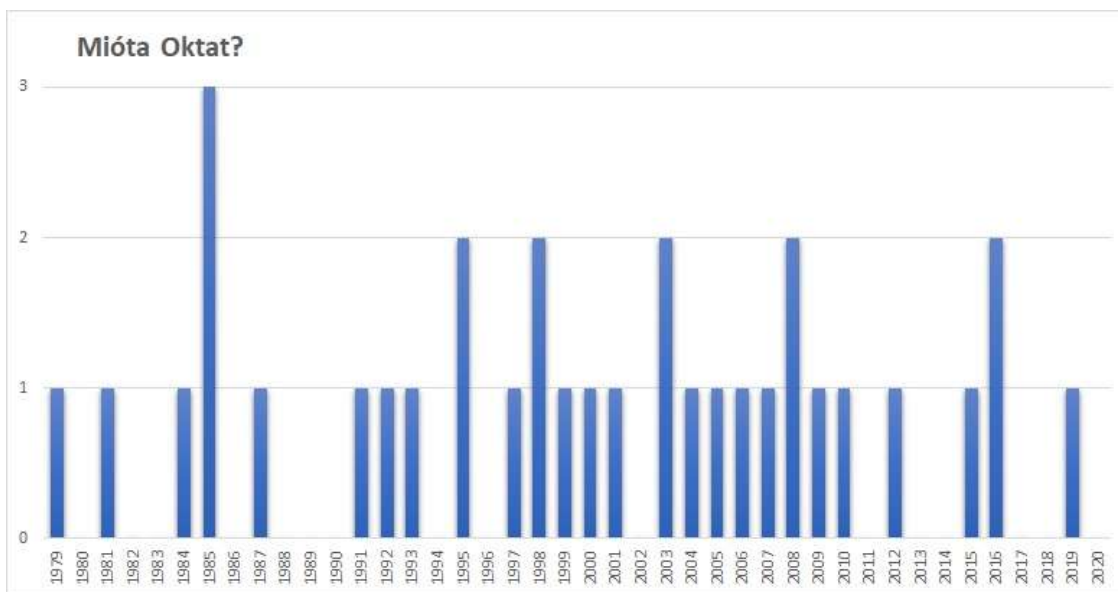
33 responses

4. ábra: Kördiagram – A kitöltők szakképzettség szerinti eloszlása, (saját ábra)

A szakképesítés szerinti eloszlásról elmondható, szinte egyenletes a különböző évfolyamok között, és tükrözi az egyes intézményi egységes tanulói létszámát is. A szakoktatók relatíve alacsony létszáma az intézményen belül a speciális szakiskola által képviselt arányokat is reprezentálja, ezért az alacsonyabb százalékos arány.

7.1.4. Mióta oktat?

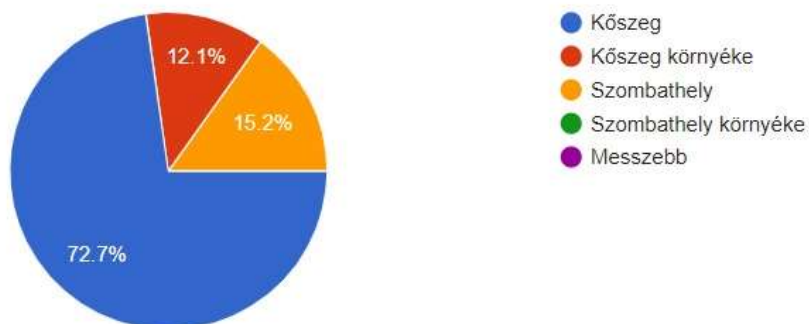
5. ábra: Oszlopdiagram – A kitöltők oktatásban eltöltött évek szerinti eloszlása, (saját ábra)

A „mióta oktat?” kérdésre adott válaszok is közelítenek a szinte egyenletes eloszláshoz, eltekintve két-három kivételtől. Fontos megjegyezni, hogy a rendszerváltás körüli években szinte egy belépő sem volt az intézménybe, és szinte ez a mintázat ismétlődik a 2017 – 2020-as években is. Ettől függetlenül elmondható, hogy szinte minden évben volt új belépő, illetve némely években kettő.

7.1.5. Lakóhely szerinti eloszlás

Lakóhely?

33 responses

6. ábra: Kördiagram – A kitöltők lakhely szerinti eloszlása, (saját ábra)

Meg kell jegyezni, hogy a vizsgált intézmény Kőszegen található. Ebből már a kérdőív előtt is könnyen feltételezhető volt, hogy a pedagógusok nagy része a városban telepedett le, vagy eleve a városban lakott már az intézményben történő foglalkoztatás előtt is. Ezt a feltételezést visszatükrözi a kérdőív eredménye is.

Kőszeg környéke a Kőszegtől 5 – 8 km-es távolságra található kisebb településeket foglalja magában. A megyeszékhely Szombathely Kőszegtől 18 km-es távolságra található, egyben a megyeszékhely is. A megye legfontosabb oktatási intézményei Szombathelyen találhatóak, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy speciális nevelési igényű állami oktatási intézmény Szombathelyen nincs, így a kimondottan gyógypedagógia intézményben foglalkozni kívánó pedagógusokat is elsősorban a kőszegi intézmény csábítja el.

Meglepő eredmény, hogy Szombathelynél messzebből nem érkezett pedagógus az intézménybe.

7.2. Kutatási témához tartozó igényfelmérő rész

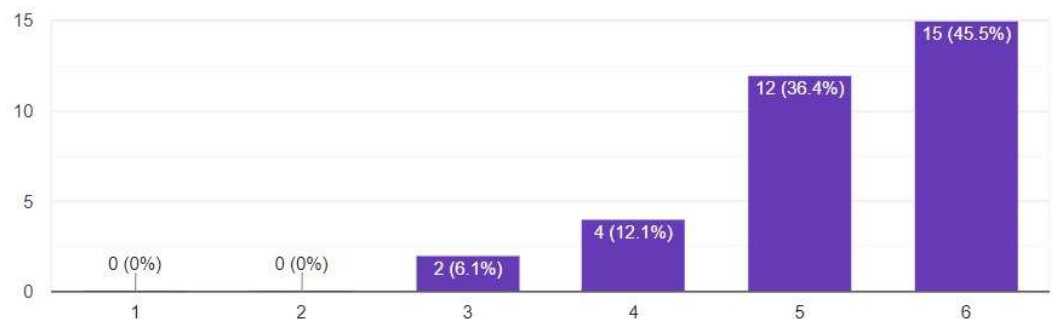
Ebben a részben a kutatás szakmai kérdésköreinek elemzését mutatom be.

7.2.1. Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot magáncélra?

Skálázás: 1 – egyáltalán nem; 6 – nagyon gyakran

Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot magáncélra?

33 responses

7. ábra: Oszlopdiagram – A kitöltők magáncélú laptop, illetve személyi számítógép használata szerinti eloszlása (saját ábra)

Skálázás: 1 – egyáltalán nem; 6 – nagyon gyakran

Előzetes elvárásaim szerint ugyan feltételeztem, hogy inkább többen használnak személyi számítógépet magánhasználatra, mint kevésbé, vagy egyáltalán nem, de előzetes feltételezésemet felülírta, hogy olyan, aki egyáltalán nem használ számítógépet, vagy nagyon keveset használja azt magáncélra egyáltalán nem volt.

Elmondható, hogy a válaszadók kimagasló része - 81,9 % - használ napi szinten vagy nagyon gyakran számítógépet magánhasználatra.

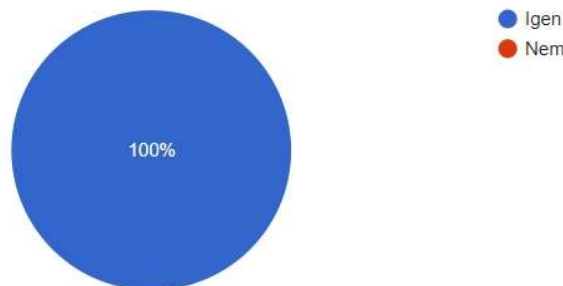
A kérdésfeltevés mögöttes szándéka annak a kiderítése volt, hogy a magánhasználók aránya miként viszonyul az oktatásban használók arányához, melyből a digitális oktatásban való részvételhez kapcsolódó hozzáállást, képességet kívántam vizsgálni. Feltételezésem szerint a magánhasználatban alulteljesítő pedagógusoknak a száma összefüggést kell, hogy mutasson az oktatásban használók számával is, ezáltal következtethető az intézménybeli digitális kompetencia pedagógusi szinten, mely alappillére a digitális illetve hibrid oktatási képességének az adott intézményben.

Ezt a kérdést a későbbiekben a vonatkozó kérdésnél ismételten meg fogom említeni.

7.2.2. Rendelkezik -e okostelefonnal?

Rendelkezik -e okostelefonnal?

33 responses

8. ábra: Kördiagram – A kitöltők okostelefonnal történő rendelkezése szerinti eloszlás (saját ábra)

A kérdésfeltevés indikációja szintén az az előzetes koncepció volt részéről, hogy a pedagógusok egy része nem rendelkezik okostelefonnal, mely nyilvánvalóan összefüggést kell, hogy mutasson a pedagógusok esetében mind a magáncélú mind az oktatási célú számítógéphasználattal.

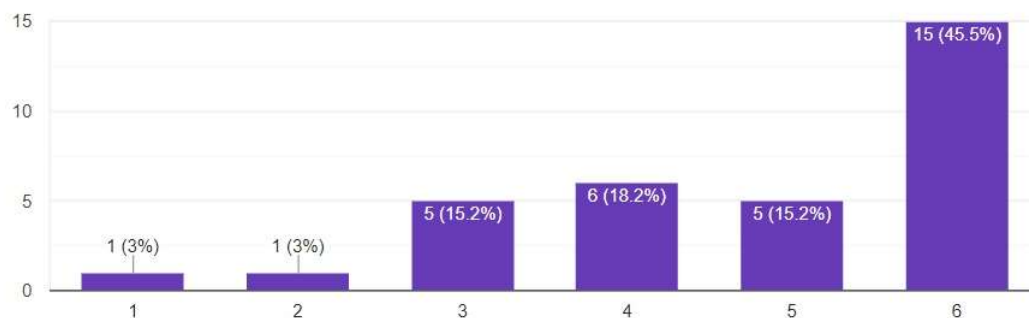
Előzetes feltételezésem szerint azon pedagógusok, akik nem rendelkeznek okostelefonnal kevésbé fogékonyak a digitális oktatási lehetőségek általi módszertani lehetőségek használatára.

Mivel a kérdőív eredménye előzetes koncepciómat teljesen felülírta – a megkérdezettek kivétel nélkül okostelefonnal rendelkeznek – így ezt a kérdést a továbbiakban nem vizsgáltam.

7.2.3. Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot oktatási célra?

Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot oktatási célra?

33 responses

9. ábra: Oszlopdigram – A kitöltők oktatási célú laptop, illetve személyi számítógép használata szerinti eloszlása (saját ábra)

Skálázás: 1 – egyáltalán nem; 6 – nagyon gyakran

Elmondható, hogy a megkérdezettek 60,7%-a rendszeresen (gyakran, vagy nagyon gyakran) használ személyi számítógépet az oktatás során. Ugyan ez a szám elmarad a magánhasználatnál látottakhoz képest, ugyanakkor elmondható, hogy még mindig nagyon magas.

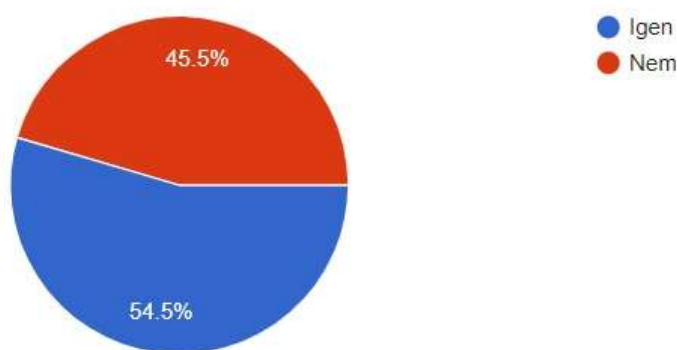
Ennél a kérdésnél már megjelent az „egyáltalán nem” válasz is, ugyanakkor ebből hosszútávú következtetéseket nem célszerű levonni, mert jelenléti oktatás során nem kimondottan van értelme pl. testnevelés tárgyból, de akár bizonyos kimondottan gyakorlati szaktárgyakból digitális eszközöket használni csak azért, hogy elmondhassuk: Nálunk ilyen is van.

A következtetések levonásánál ne felejtjük el, hogy a dolgozat elején már említett pályázatból a pedagógusi kar jelentős része részesült a laptop pályázatból, így olyan jellegű torzító tényező, mely szerint a válaszadó azért nem használ laptopot oktatási célra, mert azzal nem rendelkezik – kizárható.

7.2.4. Használ e okostáblát oktatási tevékenysége során?

Használ e okostáblát oktatási tevékenysége során?

33 responses

10. ábra: Kördiagram – A kitöltők okostábla használata szerinti eloszlása (saját ábra)

Az eredmények alapján elmondható, hogy a tanárok nagyobb része rendszeresen használ az oktatási folyamat során okostáblát. Saját tapasztalatomból elmondható, hogy az okostábla ellátottság az intézményben nem 100%-os természetesen, ugyanakkor az osztályok nagy részében van, így a hozzáférés miatti torzító tényezőt itt kizárom.

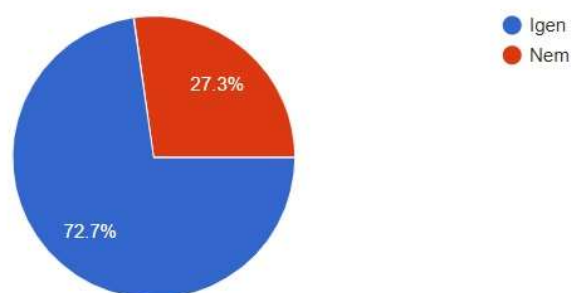
Az okostábla használat teremcseréssel is megoldható lenne, mivel az egyes okostáblával felszerelt termek kihasználtsága közel sem 100% (de ettől függetlenül magas).

Továbbá ne feledjük el a korábban már említett tényezőt, hogy bizonyos tantárgyak esetében (példaként említésre került a testnevelés és bizonyos szakmai gyakorlati tárgyak) nem feltétlenül biztos, hogy az okostábla használatnak mérhető hozzáadott értéke van.

7.2.5. A pandémiát megelőzően használt -e valamilyen szoftveres segédeszközt az oktatás során?

A pandémiát megelőzően használt -e valamilyen szoftveres segédeszközt az oktatás során?

33 responses

11. ábra: Kördiagram – A kitöltők szoftveres segédeszköz használata szerinti eloszlása, (saját ábra)

Kiemelkedően fontos kérdés a digitális és online oktatás módszertanának vizsgálati szempontjából, hogy a Pandémiát megelőzően az intézmény pedagógusi gárdája mennyire használta a napi gyakorlatban a szoftverek által nyújtott segítséget az oktatási folyamat során. Feltételezhető, hogy egy ritkán, vagy jellemzően szoftveres segédeszközt korábban egyáltalán nem használó pedagógust a Pandémia során egyik napról a másikra kötelezett digitális átállás felkészületlenül érte, ezáltal különösen, magas stresszfaktort eredményezve. (Nem beszélve maga a járványhelyzet okozta járulékos stresszfaktorról – de erről a továbbiakban lesz még szó.)

A felkészületlenség okozta stressz természetesen negatív hatással van az oktatott tárgy online oktatási minőségére, mely értelemszerűen negatív a hatékonyság szempontjából.

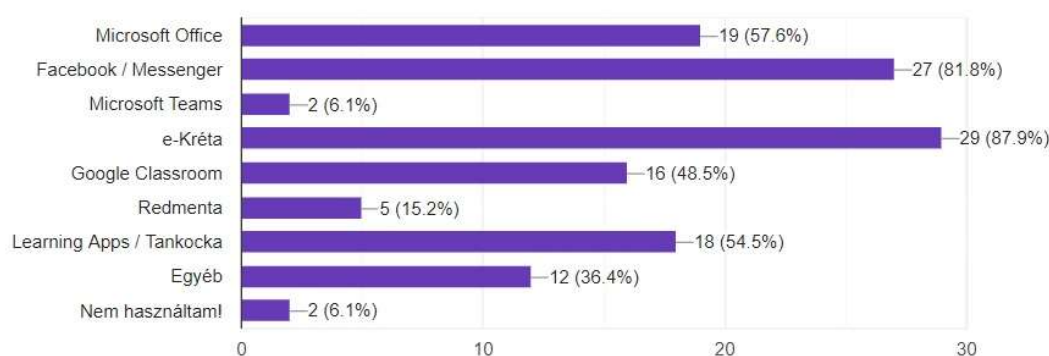
A kérdésre adott válaszok pozitív aránya könnyebbséget fog okozni az intézmény számára javasolt digitális oktatási kultúra szempontjából végrehajtandó korrektív és preventív lépések tekintetében.

Röviden összefoglalva: Az előzetes nagyarányú szoftverhasználatból azt a következtetést vonom le, hogy a Pandémiára történő átállás az intézmény dolgozóinak többségét nem érte felkészületlenül. Ezen felül az egységesítés és szabályozás intézményi kereteinek meghatározása így nagy könnyebbséget fog okozni az intézmény vezetése számára, mivel a digitális átállási stratégiát nem a nullpontról kell elindítani és megfogalmazni.

7.2.6. Az alábbiak közül jelöljön meg olyan eszközöket, melyeket használt (többet is megjelölhet)!

Az alábbiak közül jelöljön meg olyan eszközöket, melyeket használt (többet is megjelölhet)!

33 responses

12. ábra: oszlopdiagram – A kitöltők programalkalmazás használat szerinti eloszlása, (saját ábra)

Az eredmények eloszlása és indoklása bizonyos szempontból egyszerű – már, már magától értetődő – ugyanakkor egyéb szempontból intézményi sajátosságokat tükröz, mely némi magyarázatra szorul.

Magasan az e-Kréta alkalmazást használták a legtöbben (és itt természetesen nem az e-Kréta adminisztratív felületére kell gondolni). Egyértelmű, hogy az eszköz hozzáférése a pedagógusok számára az egyik legegyszerűbb, továbbá az adminisztratív kötelezettségek miatt az eszköz ismertsége és napi használata – a rutin – is ebbe az irányba tereli a használati fókuszot.

Ezt követi a Facebook/Messenger, mely a korábbi kérdésből kiindulva (tudni illik „Rendelkezik e okostelefonnal” – válaszok aránya: Igen – 100%) a hozzáférési korlátokról szinte nem is

beszélhetünk, mivel az Android ill. Apple rendszereknek a Facebook és a Messenger funkciók beépített elemek, és saját tapasztalatomból tudom, hogy a pedagógusok döntő többsége pandémiás és egyéb ad-hoc helyzetektől függetlenül is kimagasló arányban használják a platformot a legkülönbözőbb kommunikációs célokra.

A harmadik szoftver eszköz, melyet kiemelnék a Google Classroom. Ennek magyarázata szintén a könnyű hozzáférés, illetve a tény, hogy az intézmény dolgozóinak, és a szülőknek (esetlegesen tanulóknak) a többsége is rendelkezik gmail hozzáféréssel, ill. a classroom mobileszközön is könnyen hozzáférhető. Ne felejtsük el, hogy az intézmény diákjainak családjában nem feltétlenül található laptop vagy személyi számítógép, de a legtöbb esetben az okostelefon vagy a tanulóknál vagy a szülőknél rendelkezésre áll.

A Redmenta és Learning apps jelenléte az intézmény SNI célcsoportjának sajátosságaiból is adódik. A magas arányú okostábla használat nem kizárólagosan a „tábla funkció”-ra vonatkozik. Az SNI-s tanulók esetében különösen gyakori a fenti eszközök használata, elmondás szerint az adott célcsoportban az oktatási hatékonyságot nagy mértékben növeli, a gyermekek motivációját erősíti – a tanulást játékosá teszi.

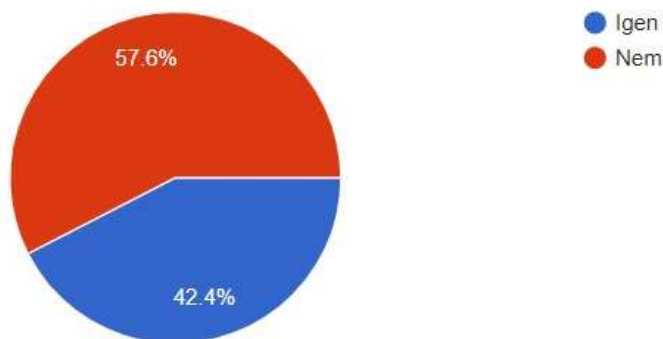
Az egyéb kategóriába sorolható például a külön nem említett Mozabook alkalmazás, mely szintén bevált az oktatás során, azonban az elmaradó Mozaik kiadó féle tankönyvbeszerzés miatt a szoftver licensze lejárt, és hozzáférési korlát alakult ki. Az eszköz időnként használható, időnként nem, így esetleges statisztikai figyelembevétele torzító hatást fejtene ki.

Végül kiemelném, hogy a szoftvert egyáltalán nem használók részesedése mindössze 6,1%. Ez az arány elenyésző, és adódhat az adott tárgy sajátosságaiból is.

7.2.7. Használt-e a Pandémiát megelőzően digitális platformot a tanulókkal történő kommunikációhoz?

Használt e a pandémiát megelőzően digitális platformot a tanulókkal történő kommunikációhoz?

33 responses

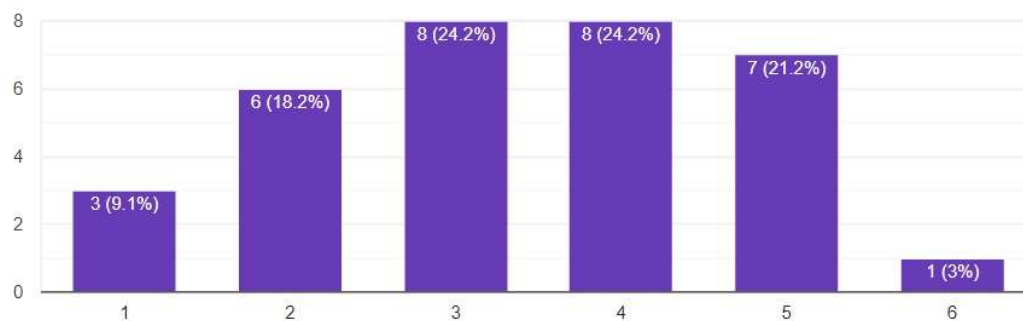
13. ábra: Kördiagram – A kitöltők tanulókkal történő kommunikációhoz digitális platform használata szerinti eloszlása, (saját ábra)

A kapott statisztikai eredmény szerint már a pandémia előtti időszakban is a válaszadók 57,6%-a használt valamilyen digitális platformot a tanulókkal történt kapcsolattartáshoz. Ez ugyanúgy fontos pozitív információ, mert ezáltal szintén arra lehet következtetni, hogy a pandémiás zárlati helyzetben kialakuló átmeneti állapotban mind a pedagógusok, mind a tanulók részére egy már ismert kommunikációs csatorna állt rendelkezésre ahhoz, hogy a kapcsolattartás folyamatos legyen – nem volt szükség ad-hoc megoldásokat keresni.

7.2.8. Milyen mértékű stresszhelyzetet okozott Önnek a pandémia miatti online oktatás bevezetése?

Milyen mértékű stresszhelyzetet okozott Önnek a pandémia miatti online oktatás bevezetése?

33 responses

14. ábra: Oszlopdiagram – A kitöltők Pandémiás stressz szerinti eloszlása, (saját ábra)

Skála: 1: Nem okozott stresszt – 6: Nagyon magas stresszt okozott

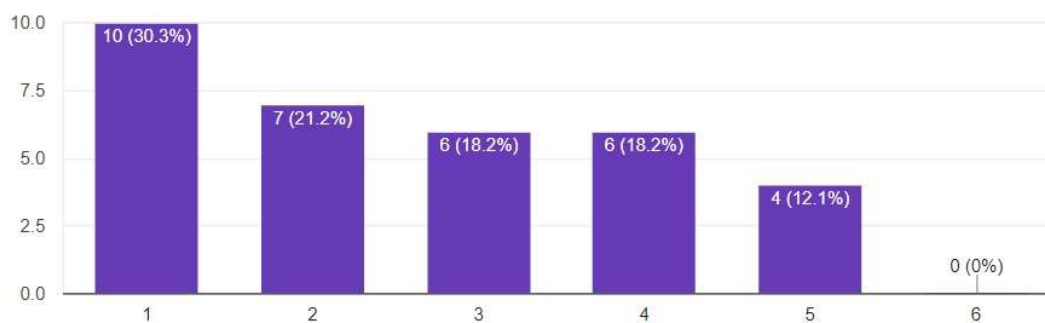
A kialakult eredmény minimális eltéréssel ugyan, de a standard normális eloszlást követi. A 3 és 4-es értékelések teljesen szimmetrikusak, a 2 – 5 esetében az eltérés 1, míg az 1 – 6 szélsőségek közötti eltérés 2.

Alapvetően elmondható, hogy az intézmény dolgozói között a pandémia miatt kialakult stressz közepes szintű volt.

7.2.9. Milyen mértékű félelmet okozott Önnek a jelenléti oktatás okozta lehetséges megfertőződés veszélye?

Milyen mértékű félelmet okozott Önnek a jelenléti oktatás okozta lehetséges megfertőződés veszélye?

33 responses

15. ábra: Oszlopdiagram – A kitöltők pandémiás stressz kontakt oktatási helyzetben szerinti eloszlása, (saját ábra)

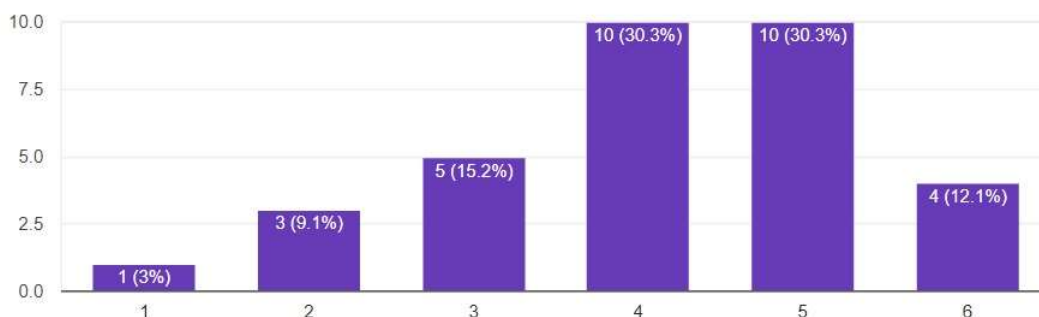
Skála: 1: Nem okozott félelmet – 6: Nagyon erős félelmet okozott

Érdekes megfigyelni, hogy míg az előző kérdés esetében magától a betegségtől történő általános félelem a normális eloszlást követte, addig a betegségtől történő megbetegedés miatt stressz kimondottan alacsonynak mondható – 51,5%. Azaz az intézmény pedagógusainak félelmet okozott maga a megbetegedés, de nem elsősorban az iskolai és oktatási környezetben.

7.2.10. Mennyire könnyen tudott áttérni az online oktatásra?

Mennyire könnyen tudott áttérni az online oktatásra?

33 responses

16. ábra: Oszlopdiagram – A kitöltők nehézségi megítélése az online oktatásra történő áttérésre – válaszok eloszlása, (saját ábra)

Skála: 1: Nagyon nehezen tudtam megszokni/nem tudtam megszokni – 6: Nagyon könnyen meg tudtam szokni

A többség könnyűnek, vagy nagyon könnyűnek ítélte meg az áttérést az online oktatásra, olyan válasz, aki ezt nem tudta megszokni csak egy válaszadó volt.

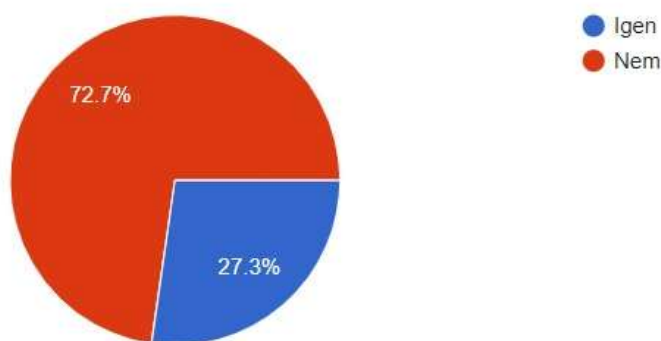
Ez az eredmény már előre következtethető volt, a már korábban említett intézményi magasszintű digitalizációjából, illetve az oktatási használatú szoftverek már pandémiás időszakot megelőző gyakori használatából is.

Azaz az eszközhasználat megmaradt, csak az nem kontakt tanórai környezetben került átadásra, hanem az online térben, kijelzőn keresztül, azaz csak az átvivő közeg változott.

7.2.11. Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a rendszergazdájától?

Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a rendszergazdájától?

33 responses

17. ábra: Kördiagramm – A rendszergazdai segítség megjelenése, (saját ábra)

Értelemszerűen, a pedagógusoknak nem elsődleges feladata a mindennemű számítógépes ismeretek elsajátítása, a számítógép, mint az oktatást segítő eszköz kell, hogy jelen legyen.

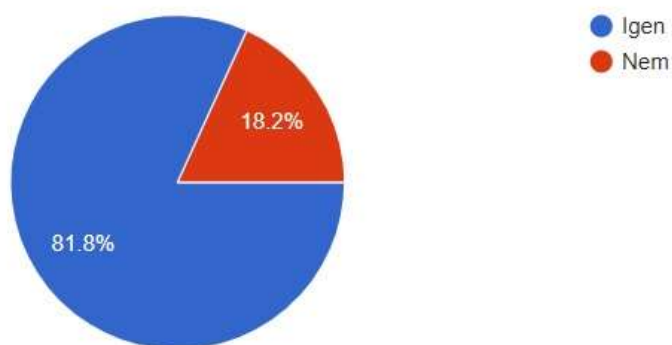
A kialakult helyzetet figyelembe véve elvárható lett volna, hogy a pedagógusi kar maximális szintű segítséget kapjon az intézmény rendszergazdájától az adott helyzetben.

A válaszadók magas (72,7%) ehhez a segítséget nem kapta meg. Ez a kérdés részéről további vizsgálatokat igényel, hogy az intézményen belüli megfelelő lépéseket még a „nyugalmi” időszakban meg lehessen tenni.

7.2.12. Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a kollégáitól, vezetőitől?

Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a kollégáitól, vezetőitől?

33 responses

18. ábra: Kördiagram – Segítségnyújtás a kollégák, vezetők részéről, (saját ábra)

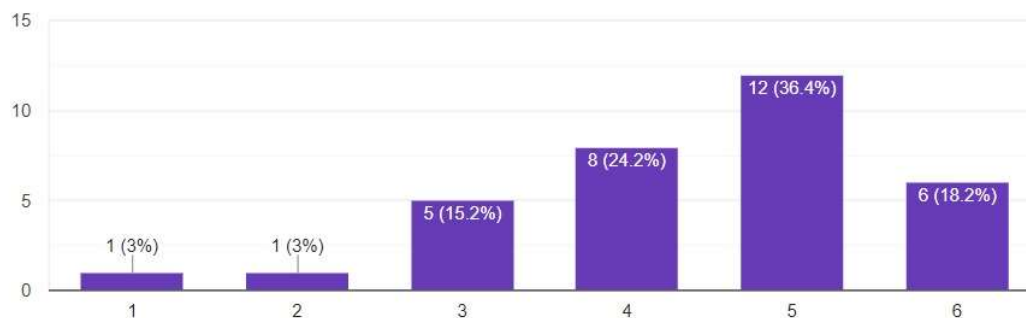
A válaszadók 81,8%-a kooperált a tanári karon belül. Azaz a tapasztaltcsere, a módszertani segítségnyújtás és tapasztalatok megoldása még a nehezített kommunikációs környezetben is működött.

Ez pozitív tapasztalat, mely az esetleges jövőbeni intézményesített szabályozást meg tudja könnyíteni.

7.2.13. A pandémia alatt mennyire sikerült "megbarátkozni" az online oktatás módszereivel?

A pandémia alatt mennyire sikerült "megbarátkozni" az online oktatás módszereivel?

33 responses

19. ábra: Oszlopdiaagram – Online oktatási módszerek pozitív megítélésnek eloszlása a válaszadók részéről, (saját ábra)

Skála: 1: Nem sikerült – 6: Nagyon könnyen ment

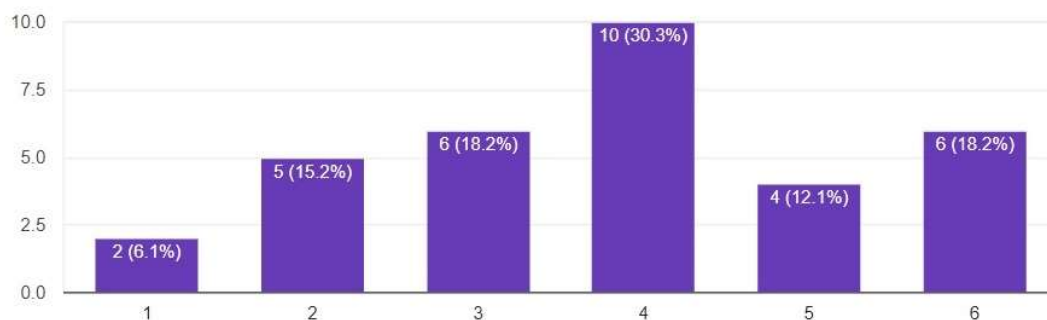
A válaszadók 44,6% nyilatkozott úgy, hogy viszonylag könnyen barátkozott meg az online oktatás módszertanával, és teljes (majdnem teljes) kizárást mindössze 2 válaszadó (6%) jelezte vissza.

A válaszok eloszlása arra enged következtetni, hogy a pedagógusi kar nyitott változásra, nyitott az új – digitális módszerek használatára, mely a vonatkozó szabályozás bevezetését megkönnyíti, ugyanakkor a pedagógusok bevonását a szabályozásba szükségessé, elengedhetetlenné teszi, melynek pozitív hatását nem szükséges külön leírni.

7.2.14. A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire folytatja a szoftveres segédeszközök használatát a jelenléti oktatásban?

A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire folytatja a szoftveres segédeszközök használatát a jelenléti oktatásban?

33 responses

20. ábra: Oszlopdiaagram – Szoftveres eszközök használatának megszilárdulása kontakt oktatási környezetben, (saját ábra)

Sajnos a válaszokból nem szűrhető le egyértelműen, hogy a pedagógusok többsége beépítette volna a szoftveres eszközök használatát a kontakt jellegű oktatási folyamatba. Ugyan a legmagasabb választ a 4-es szint kapta, mely inkább a pozitív irányba billenti el a kérdőívre adott összes válasz eloszlását, de sajnos az eredmény nem meggyőző abból a szempontból,

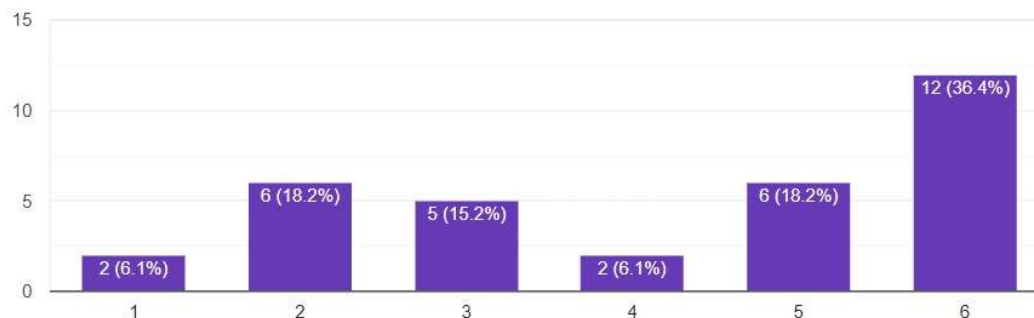
hogy a szoftveres eszközök használata, mint új módszer beépüljön a jelenléti oktatás módszertanába is.

A kérdés további vizsgálatot igényel.

7.2.15. A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire maradt meg osztálytermi kapcsolata során a tanulókkal történő digitális kapcsolattartás (email, messenger, stb.)

A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire maradt meg osztálytermi kapcsolata során a tanulókkal történő digitális kapcsolattartás (email, messenger, stb.)

33 responses

21. ábra: Oszlopdiagram – Digitális kapcsolattartás a tanulókkal kontakt oktatási környezetben Pandémia után, (saját ábra)

Skála: 1: Egyáltalán nem maradt meg – 6: Rendszeresen használom

Az eredmények azt mutatják, hogy a válaszadók 54,6%-a továbbra is rendszeresen használ valamilyen típusú digitális platformot a tanulókkal történő kapcsolattartásra, mely kifejezetten jónak mondható.

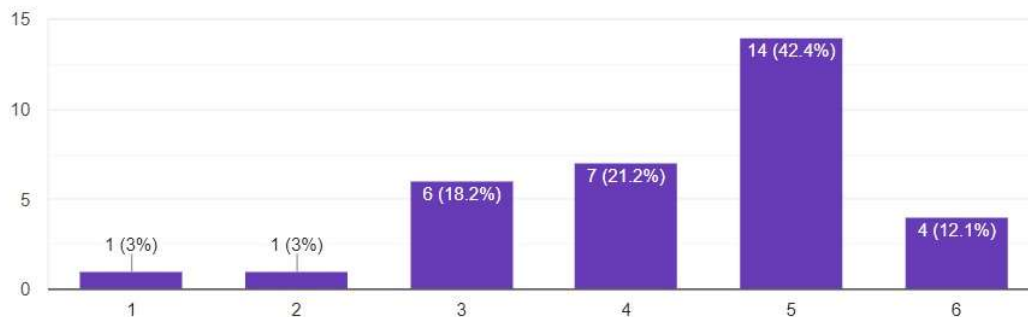
Összevetve a kérdés a pandémia előtti digitális kapcsolattartása vonatkozó kérdésre adott válaszokkal („Használt -ezen a pandémiát megelőzően digitális platformot a tanulókkal történő kommunikációhoz?” - „Igen” válaszok aránya: 42,4%) egyértelműen elmondható hogy a digitális kapcsolattartás kiépült és megmaradt, sőt szignifikánsan 12,2%-al nőtt.

Ez bizonyítja az intézmény képességét a digitalizációs fejlődéshez, mellyel meggyőződésem, hogy érdemes és kell foglalkozni, foglalkoznom!

7.2.16. Mennyire érzi magát felkészültnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetésére?

Mennyire érzi magát felkészültnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetésére?

33 responses

22. ábra: Oszlopdiaagram – A válaszadók megítélése saját maguk felkészültségére egy következő Pandémiás hullám esetére, (saját ábra)

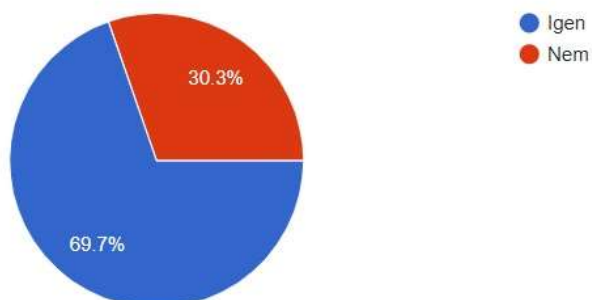
A válaszadók többsége (54,5%-a) inkább felkészültnek érzi magát egy esetleges jövőbeni online oktatási helyzetre.

Ugyanakkor ezt az arányszámot növelni kell, azért további képzések, egyeztetések szükségesek a pedagógusi karral arról, hogy milyen módszereket szükséges gyakorolni, műhelymunkát szükséges kialakítani azért, hogy az önmegítélés a kérdésben inkább a maximális érték felé közelítsen.

7.2.17. Érti -e szükségét szakmai informatika felkészítésnek / továbbképzésnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetése előtt?

Érzi -e szükségét szakmai informatika felkészítésnek / továbbképzésnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetése előtt?

33 responses

23. ábra: Kördiagram – A válaszadók igénymegoszlása informatikai felkészítés szükségességére egy következő Pandémiás hullám esetére, (saját ábra)

A válaszadók nagy része igényli a további informatikai felkészítést, melyet az intézmény szervezésében célszerű lebonyolítani. Ez a korábbiakhoz hasonlóan további lépéseket igényel.

7.2.18. Írja le röviden (3-4 mondatban) véleményét hozzáállását a jelenléti, hibrid és online módszerekkel kapcsolatban! (Nem kötelező)

Adott válaszok száma: 13 válasz /33 kitöltő – arány: 39,4%

A következőkben néhány kitöltő szöveges megjegyzését mutatom be a fenti kérdés vonatkozásában:

Jellemzőbb szöveges válaszok a kérdőív utolsó, kifejtendő kérdésére

Ebben a részben a legbeszédesebb szabad szöveges válaszokat ismertetem.

1. „Személyes kontakt hiánya.”
2. „Gyógypedagógiában a jelenléti oktatás a legeredményesebb, azonban a jelent és a jövőt tekintve a hibrid oktatásban is látok fantáziát, magam azonban testnevelés órákat tartok, ahol nem igazán tudom alkalmazni az online módszereket.”

3. *„A jelenléti oktatás során a tanulási folyamat sokkal jobban nyomon követhető. A tanulók teljesítménye reálisabban értékelhető, a szükséges megsegítés közvetlenül történik.”*
4. *„A gyerekek (szülők), illetve az iskola részéről sincs meg többnyire a megfelelő informatikai háttér (tudás, eszköz/ interaktív tábla, tanulói eszközök) ahhoz, hogy valós digitális oktatásról lehessen beszélni.”*
5. *„A jelenléti oktatás számomra fontos, mert a diákoknak és nekem is szükségem van a személyes kontaktusra. A hibrid oktatás véleményem szerint nálunk nem megvalósítható. Az online módszer személytelen, nehézkes, mert nem minden család rendelkezik az ehhez szükséges eszközökkel, és az esetek többségében a gyerekek magukra maradnak, mert a szülők nem tudnak segíteni a gyerekeknek, vagy elkészítik helyettük a feladatokat.”*
6. *„Szakmai gyakorlati oktatást megtartani online térben olyan, mint vizet inni a monitoron keresztül... Szép, szép, de semmire sem jó!”*
7. *„A hibrid oktatás szerintem nem kivitelezhető. Az online oktatás jól működött, de nem érte el a kellő hatékonyságot.”*
8. *„A jelenléti oktatás jó hatásfokát, egyes tantárgyakkal kapcsolatosan, nehéz megvalósítani online oktatás során. (pl.: matematika, szakmai gyakorlat...)”*
9. *„Szakmai gyakorlatot nagyon nehéz digitálisan leadni”*
10. *„Véleményem szerint egységesíteni kellene az oktatási platformok közül melyiket használja a teljes tantestület. Szívem szerint Classroom és Meet, valamint kellene az intézménynek egy hivatalos Drive felület, mert az enyém szinte teljesen megtelt. Saját probléma, de az e-Kréta videó chat felületével például nem tudtam megbarátkozni.”*
11. *„A középfeladók számítástechnikai továbbképzés sok jó ötletet adott. Zenészként természetesen a jelenléti oktatásnak van a legtöbb értelme.”*
12. *„Sajnos a jelenléti kapcsolatot semmilyen fokon nem tudja helyettesíteni az online tanítás. A tanulók könnyebben feladják a tanulást, és nehéz megtartani őket. Az én tanulóim jobban szeretik a személyes találkozást és tanulást.”*
13. *„Online oktatás nem adja vissza az elsajátított tudást. Szükség lenne megfelelő családi háttérre.”*

Reflexió röviden a szöveges válaszokra

Egyöntetűen elmondható, hogy az SNI oktatás körében sem alap, sem középiskolai szinten az online és hibrid oktatási módszerek nem válthatják ki a kontakt oktatási módszertani

megoldásokat 100%-ban. Ez a kérdőívből és a szöveges válaszokból is kiderül, de jómagam is osztom ezt a véleményt.

A kérdőív egyértelműen megmutatta, hogy SNI oktatás esetében (beleértve a szakképzést is) az online, szoftveres megoldási módszertan jól kiegészítheti, kiegészíti a kontakt oktatás egyéb módszertani formáját, de azt tökéletesen helyettesíteni nem hivatott. Esetünkben – amint az a kérdőívből is kiderül – már a pandémiát megelőzően is használtak a pedagógusok szoftveres segédeszközöket, tehát a szöveges válaszok egyöntetű negatív visszajelzése nem a számítástechnikai oktatási módszertan alap elutasításából származik.

Külön kímélném a szakmai – gyakorlati tárgyak oktatásának kérdését. Egy kétkezi – kőműves, festő, cukrász, egyéb – szakma kizárólagos online/digitális/távoktatásának nincs létjogosultsága. Az ilyen jellegű tárgyakat ideig – óráig lehet online elméleti összefoglalókkal helyettesíteni, lehetőség van videó megosztókon keresztül kitekintő/bemutató szemléltető órákat tartani, de a gyakorlati elsajátításhoz kontakt órákra van szükség.

Arról értelemszerűen el lehet és el kell gondolkodni, hogy egy kötelezően kiírt távoktatás esetében mik azok a lehetséges módszerek, amiket fel lehet használni arra, hogy a távolléti időt hasznosan, a szakmához kapcsolódóan töltsse el a tanuló, például:

- Tömbösített elméleti anyag ismertetése online formában
- Csoportbontás alkalmazása: amíg a csoport egyik fele online elmélettel ismerkedik, addig a másik fele a szociális távolságokat tartva mégiscsak részt vesz a gyakorlati oktatáson
- Gyakorlat szemléltető jellegű bemutatása online:
 - Élő videóközvetítés szakoktató vezetésével
 - Előre felvett videóközvetítés szakoktató vezetésével
 - Témához kapcsolódó, már létező szemléltető videók bemutatása
 - Egyes gyártók, forgalmazók ismertető videóinak bemutatása

A harmadik legfontosabb visszajelzés az SNI gyermekek családi háttere, az SNI gyermeket nevelő családok digitális felkészültségének mind tudás béli, mind eszköz béli hátránya. Ezekben az esetekben valóban nehézségekbe ütközik a kizárólagos online módszertan használata. El kell fogadnunk, hogy ezen esetekben is a jelenléti oktatás bizonyul a

leghatékonyabbnak, de a jelenléti oktatásban használt számítógépes, szoftveres módszertanok kiegészítő használatának előnye és eredményessége még a válaszok szintjén sem vitatott.

8. ÖSSZEFOGLALÁS, KITEKINTÉS

Összességében elmondható, hogy a vizsgált intézményen belül a digitális kultúra, a modern elektronikus eszközök hozzáférhetősége jónak mondható. A pedagógusok legnagyobb része rendelkezik saját lappal, okostelefonnal (mely gyakorlatilag minden pedagógusnak rendelkezésére áll). Az intézmény okostáblákkal megfelelő mértékben van ellátva, az infrastruktúra kimondottan modernnek mondható, gyors Eduroam hálózat került kiépítésre. Az online és hibrid oktatás eszközoldali feltételrendszere alapvetően adott, a digitális oktatás megtartható épületen belülről, illetve azon kívülről is, amennyiben az adott pedagógus Internet hozzáférése rendelkezésre áll, és annak sávszélessége kielégítő.

Nem vizsgált kérdés (szervezési és jogi nehézségek miatt) a tanulók eszközellátottságából adódó probléma. Az SNI-s gyermekeket nevelő családok digitális kompetenciája jelentősen alul reprezentált az országos átlaghoz képest. Személyi számítógép szinte elvétve található meg a családok körében, jellemző, hogy televíziókészüléken kívül, csak az egy vagy két felnőtt családtagnak áll rendelkezésre okostelefon készülék, mely vagy nem hozzáférhető a gyermekek számára, vagy a sokgyermekes család két okostelefonkészüléke nem tudja megoldani az összes iskoláskorú gyermek online oktatáshoz történő hozzáférését.

A fenti probléma megoldásán jelen pillanatban is dolgozunk. Az intézmény 2010-ben TIOP pályázaton nyert közel 120 darab kisméretű, gyenge HW-el rendelkező laptop számítógépet, mely hangszóróval és kamerával is ellátott. Az eredeti konfiguráció szerint az eszközökre Windows 7 operációs rendszer volt telepítve, melyet ma már sem teljesítmény, sem biztonsági szempontból nem használhatunk. Folyamatban van az eszközök tesztelése a Google Inc. Által felvásárolt Cloudready – ma Chromium OS (2020.12.17) operációs rendszerrel, melyben a Google szolgáltatásai be vannak építve, továbbá az egyszerűsített felépítés miatt, nem tartalmaz felesleges szoftvereszközöket, melyek az erőforrásokat fogyasztják. Amennyiben a tesztelés sikerrel jár, az eszközök bérleti konstrukcióban kiosztásra kerülhetnek a tanulók körében, így jelentősen megkönnyítve a fenti probléma megoldását. A megoldási csomag része, hogy az eszközöket a tanulók már a kontakt oktatás során használhassák, így jó előre megismerkedve annak rutinszerű működésével, hogy egy esetleges online/hibrid áttérés már sem a pedagógusoknak, sem a diákoknak ne okozzon problémát, és az eszközhozzáférési akadály se álljon fent.

További egyeztetést igényel a szakoktatói, szakmai tanári testülettel szaktárgyak tömbösítésének javaslata, az elméleti rész digitális összefoglalása, amelynek tesztje még a kontakt időszakban szükséges. Itt az online módszerek használata jóval elutasítottabb, amely a szakmai tárgyak oktatásának jellegéből is adódik és érthető, ugyanakkor a felkészülés itt sem hagyható el.

Elhangzott a személyes beszélgetések során, és a kérdőívben is megjelent, a rendszergazda segítség nyújtás igénye, szakmai továbbképzés elsősorban eszközhasználat, eszköz kiválasztás tekintetében. Célszerű a már használt szoftverek bemutatása a teljes oktatói gárda részére, ugyanis a kérdőívben adott válaszok, mely szerint a különböző tanegységek különböző szoftveres segédeszközöket használnak nem ismert az oktatói csoport más tagjai számára. Terveim szerint, a különböző egységek által preferált szoftver eszközökből bemutató óra kerül szervezésre az intézmény más tanegységében dolgozó oktatók számára, így megismertetve őket a különböző módszertani lehetőségekkel. Ez elsősorban szervezési kérdés, ugyanis a csoportok közötti átjárás jelen pillanatban tradicionális okokra visszavezethetően nem működik, ugyanakkor ennek fizikai akadályja nincs.

Elhangzott javaslat az szoftveres segédeszközök egységesítése érdekében, amelyet magam részéről nem támogatok. Ennek oka egyrészt az, hogy bármilyen „felülről” erőltetett megoldás az esetek többségében ellenállást okoz, továbbá véleményem szerint meg kell hagyni a választás szabadágát a pedagógusoknak e tekintetben is. Amit viszont biztosítani kell, az egyrészt az előbb elhangzott módszertani kooperáció erősítése, másrészt az adott szoftveres megoldások rendszergazdai szintű operatív támogatása (Ez elsősorban üzemeltetési kérdés, nem pedig módszertani)

Az intézményen belüli digitális kommunikációs platform egységes mederbe terelése jelenleg is folyamatban van – ennek oka nem a véleményszabadság korlátozása, hanem egyszerűen az a tény, hogyha az érintettek eltérő kommunikációs csatornákat használnak - ott nem tudunk kapcsolatot kiépíteni.

Összefoglalva a feltételezéseim nagy része beigazolódott, tehát a lehetőségek adóttak, az infrastruktúra alapvetően rendelkezésre áll, a továbblépés csak az érintettek együttműködésén, attitűdjén, szemléletváltásán és akaratán múlik. a jövőben szeretném e kérdéskört kiterjeszteni

a többcélú intézményen túl is, amelynek eredményei hozzájárulhatnak az egyes szakképzési intézmények módszertani és technológiai innovációs irányvonalainak kijelöléséhez.

9. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a kőszegi Dr. Nagy László EGYMI munkatársainak, akik kutatásomat segítették a kérdőív kitöltésével és a dolgozat készítése alatti személyes konzultációval. Konzulensem, Dr. Molnár György támogató, segítő munkáját is köszönöm!

10. IRODALOMJEGYZÉK

2011. évi CXCV. Törvény – Törvény a nemzeti köznevelésről

Európai Tanács – Az Európai Unió Tanácsa - Időrendi áttekintés – a Covid19-cel kapcsolatos tanácsi intézkedések <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/coronavirus/timeline/#>
Keresés időpontja: 2021.10.14

Kiss Tibor (1993). A községi gyógypedagógiai intézet 25 éve (1957-1982) – Csabai Lászlóné dr. ISBN 963 673 279 5

Komenczi, Bertalan (2021). „Tanulás és környezete a 21. század elején.” pp. 47-55.

Lengyelne Molnár Tünde– Kis-Tóth Lajos (2014): IKT innováció, Líceum kiadó

Lovász-Fűtő, Mariann. (2021). Az iskolai digitális átállás gyakorlati megvalósítása: esettanulmány egy új típusú tanulási környezet kialakítására. Opus et Educatio, 8(2).

Lükő, István ; Molnár, György (2021). A szakképzés összetettsége, problémahálója, aktuális kérdéskörei és sajátosságai, ÚJ PEDAGÓGIAI SZEMLE 71. évfolyam : 05-06. szám pp. 6-11.

Molnár, György (2021 a). Fordított oktatáson és élménypedagógiai módszereken alapuló oktatás a COVID-19 időszakában digitális szabadulósobák segítségével, In: Karlovitz, János Tibor (szerk.) Szak módszertani és pedagógiai tanulmányok a világjárvány idején, International Research Institute s.r.o. pp. 479-486.

Molnár, György (2021b). Mit kíván korunk az oktatástól? Oktatástechnológiai-módszertani kihívások és hatásuk az információs társadalmunkra, KORUNK (KOLOZSVÁR) HARMADIK FOLYAM : XXXII/2. pp. 79-84.

Oktatási Hivatal - Módszertani ajánlás az oktatás megszervezésére a koronavírus-járványban bevezetett tantermen kívüli, digitális munkarendre Megjelenés: 2020. március 14. https://web.archive.org/web/20200315072318/https://www.oktatas.hu/kozneveles/ajanlas_tantermen_kivuli_digitalis_munkarendhez/ Keresés időpontja: 2021.10.11

Orosz, Beáta; Molnár, György (2021). A digitális átállás innovációs lehetőségei és kezdeti tapasztalatai, In: Juhász, Erika; Kozma, Tamás; Tóth, Péter (szerk.) Társadalmi innováció és tanulás a digitális korban, Debreceni Egyetemi Kiadó, Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete (HERA) pp. 268-279.

Portofilo.hu - Pillanatok alatt robbant be Magyarországra a munkaerőhiány - <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211011/pillanatok-alatt-robbant-be-magyarorszag-a-munkaerohiany-nemely-szektorban-sosem-volt-ekkora-szukseg-a-szakemberekre-504686>
Keresés időpontja: 2021.10.11

Szabó, É. (2015). A digitális szakadékon innen és túl: a tanárszerep változása a XXI. században. OKTATÁS-INFORMATIKA, 7(1), 17-31.

Varga Júlia – A közoktatás indikátorrendszere 2019 - Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont - Közgazdaság-tudományi Intézet, 2019 – 69. oldal

Wikipedia - Covid19-koronavírus-járvány Magyarországon
https://hu.wikipedia.org/wiki/Covid19-koronavírus-járvány_Magyarországon Keresés
időpontja: 2021.10.11

11. MELLÉKLET – A KÉRDŐÍV

SNI-s tanulók tanításának pedagógiai és módszertani kihívásai és lehetőségei napjainkban

* Required

Demográfiai rész

1. Neme *

Mark only one oval.

☐

Nő

☐

Férfi

2. Életkor *

3. Szakképesítés *

Mark only one oval.

- ☐ Gyógypedagógus - Tanító
- ☐ Gyógypedagógus - Tanár
- ☐ Szakoktató
- ☐ Középiskolai tanár
- ☐ Egyéb

4. Mióta oktat? (év, pl. 1995) *

5. Lakóhely? *

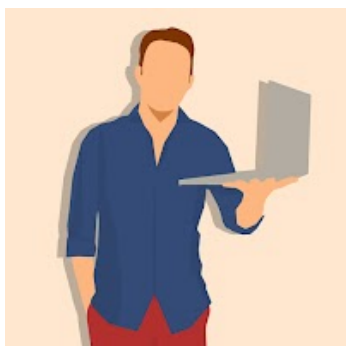

Mark only one oval.

- ☐ Kőszeg
- ☐ Kőszeg környéke
- ☐ Szombathely
- ☐ Szombathely környéke
- ☐ Messzebb

A kérdőív kérdései:

6. Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot magáncélra? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	5	6
Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nagyon gyakran						

7. Rendelkezik -e okostelefonnal? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

8. Milyen gyakorisággal használ személyi számítógépet, laptopot oktatási célra? *

Mark only one oval.

1 2 3 4 5 6

Egyáltalán nem ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Nagyon gyakran

9. Használ e okostáblát oktatási tevékenysége során? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

10. A pandémiát megelőzően használt -e valamilyen szoftveres segédeszközt az oktatás során? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

11. Az alábbiak közül jelöljön meg olyan eszközöket, melyeket használt (többet is megjelölhet)! *

Check all that apply.

- ☐ Microsoft Office
- ☐ Facebook / Messenger
- ☐ Microsoft Teams
- ☐ e-Kréta
- ☐ Google Classroom
- ☐ Redmenta
- ☐ Learning Apps / Tankocka
- ☐ Egyéb
- ☐ Nem használtam!

12. Használt e a pandémiát megelőzően digitális platformot a tanulókkal történő kommunikációhoz? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

13. Milyen mértékű stresszhelyzetet okozott Önnek a pandémia miatti online oktatás bevezetése? *

Mark only one oval.

1 2 3 4 5 6

Nem okozott stresszt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Nagyon magas stresszt okozott

14. Milyen mértékű félelmet okozott Önnek a jelenléti oktatás okozta lehetséges megfertőződés veszélye? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	5	6	
Nem okozott félelmet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon magas félelmet okozott

15. Mennyire könnyen tudott áttérni az online oktatásra? *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	5	6	
Nagyon nehezen / Nem tudtam megszokni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon könnyen

16. Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a rendszergazdájától? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

17. Kapott e segítséget az online oktatásra történő áttérésre a kollégáitól, vezetőitől? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

18. A pandémia alatt mennyire sikerült "megbarátkozni" az online oktatás módszereivel? *

Mark only one oval.

1 2 3 4 5 6

Nem sikerült / Nagyon gyengén sikerült ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Könnyen ment

19. A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire folytatja a szoftveres segédeszközök használatát a jelenléti oktatásban? *

Mark only one oval.

1 2 3 4 5 6

Egyáltalán nem folytatom ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Beépítettem a tanítási folyamatba

20. A pandémia után visszatérő jelenléti oktatás során mennyire maradt meg osztálytermi kapcsolata során a tanulókkal történő digitális kapcsolattartás (email, messenger, stb.) *

Mark only one oval.

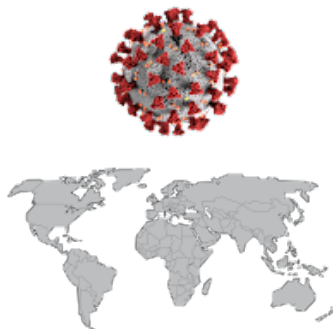
1 2 3 4 5 6

Egyáltalán nem maradt meg

☐☐☐☐☐☐

Rendszeresen használom

21. Mennyire érzi magát felkészültnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetésére? *

Mark only one oval.

1 2 3 4 5 6

Egyáltalán nem vagyok felkészülve

☐☐☐☐☐☐

Teljes mértékig fel vagyok készülve

22. Érti -e szükségét szakmai informatika felkészítésnek / továbbképzésnek egy esetlegesen bekövetkező következő járvány-hullám esetén az online oktatás ismételt bevezetése előtt? *

Mark only one oval.

☐ Igen

☐ Nem

23. Írja le röviden (3-4 mondatban) véleményét hozzáállását a jelenléti, hibrid és online módszerekkel kapcsolatban! (Nem kötelező)

Köszönöm!

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms